

DRŽAVNI ZBOR

Predsednik Državnega zbora
Šubičeva 4
1000 LJUBLJANA

Novela Zakona o trgu finančnih instrumentov (EPA: 2597-VII) po letu dni ponovni poizkus ukinitev »Delniške OPORE« in dodatnih nerazumnih omejitev fiduciarnega odvetniškega računa vrednostnih papirjev za izvedbo skupnih prodaj – VZMD argumentira, apelira in predlaga amandma.

Ljubljana, 22. februar 2018

Spoštovani dr. Milan Brglez, Predsednik Državnega zbora RS!

V Vseslovenskem združenju malih delničarjev (VZMD) smo ves čas procesa ukinjanja registrskih računov, na katerih so svoje vrednostne papirje lahko brezplačno hranili vsi, ki so prejeli lastninske certifikate, opozarjali na škodljive posledice tega procesa za obstoj individualnih investitorjev oz. malega delničarstva v Republiki Sloveniji.

Žal ugotavljamo, da so se naše bojzani uresničile, saj se je število imetnikov vrednostnih papirjev v centralnem registru samo v letu 2016 zmanjšalo s 319.988 na 225.229, torej kar za 94.759, v letu 2017 pa še za nadaljnjih 39.310, skupaj gre torej za 42 % zmanjšanje, na vsega 185.919 imetnikov – od teh pa jih je preko 82.000 (še vedno) na ukinjenih registrskih računih pri KDD ter z njimi ne morejo neposredno razpolagati, prejemati dividend, odpravnin ipd.! Težko si predstavljamo, še koliko hujše bi bile posledice, če ne bi v Državnem zboru RS vsaj deloma prisluhnili takratnim opozorilom in argumentom VZMD ter sprejeli nekaj blažilnih ukrepov, med katerimi so bili podaljšanje roka za razgradnjo registrskih računov in zakonska omejitev višine nadomestil finančnih posrednikov. Lahko pa si predstavljamo, da bi malih delničarjev ostalo še veliko več, če bi Agencija za trg vrednostnih papirjev (ATVP) opravljala svoje poslanstvo in obveznosti po zakonu ter skrbela za striktno uveljavljanje zakonske omejitve višine nadomestil, ne pa da je bilo - zaradi njenega bratenja s finančno industrijo, ki bi jo sicer morala regulirati z ustrezne distance - potrebno v Državnem zboru RS sprejemati avtentično razlago Zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih (ZNVP-1), ravno glede vprašanja dopustne višine nadomestil finančnih posrednikov.

V procesu razgradnje registrskih računov pa se v VZMD nismo zadovoljili zgolj s številnimi analizami, opozorili in predlogi pristojnim organom, temveč smo najugodnejše možnosti za male delničarje iskali tudi sami. Tako nam je uspelo, da smo konec septembra 2016 vzpostavili shemo »Delniška OPORA«, ki je **malim delničarjem preko fiduciarnega odvetniškega računa ponudila zakonito alternativo plačevanju finančnih posrednikov, dopolnjeno s strokovno podporo in desetletnimi izkušnjami pri uresničevanju delničarskih pravic.**

Do današnjega dne smo preko sheme »*Delniška OPORA*« pomagali več kot 1.400 malim delničarjem. Izjemno uspešno smo izpeljali odmevne **skupne prodaje (delnic, ki so dotlej veljale za praktično ničvredne) v korist malih delničarjev, preko katerih so ti skupaj prejeli preko 260.000 € EUR kupnin, pri čemer so iztržene vrednosti za delnice vselej pomembno (tudi za 6-kratnik) presegle dotedanje tržne vrednosti, ki so jih za druge uspeli doseči »profesionalni« finančni posredniki.**

To nam je uspelo kljub temu, da smo kot glasnik in dejavnik pravic in interesov malih delničarjev očitno predstavljali trn v peti finančni industriji in celo Agenciji za trg vrednostnih papirjev (ATVP) – pogosto žal njenim prvim zavetnikom zoper male delničarje in druge potrošnike. Tako je slednja delničarje med drugim javno bombardirala z neutemeljenimi »opozorili« pred »*Delniško OPORO*«, gonja pa je vrhunec dosegla februarja 2017, s spremembo Zakona o trgu finančnih instrumentov (ZTFI-G), ki je z neprikritim namenom zatrtja »Delniške OPORE« uporabo fiduciarnega računa vrednostnih papirjev za domače odvetnike in notarje močno omejila (ni pa je omejila za tuje finančne vele-posrednike, ki lahko fiduciarne račune še naprej uporabljajo brez slehernih omejitev!).

Kljub temu smo v VZMD z »*Delniško OPORO*« vztrajali in njeno poslovanje prilagodili spremenjeni in zaostreni zakonodaji. Vztrajna - pri krčeviti obrambi finančne industrije pred navedenimi novimi izzivi - pa ostaja tudi ATVP, ki tako ponovno opravičuje svojo vlogo zavetnika in zaveznika finančne industrije proti malim delničarjem in drugim potrošnikom. **V predlogu novega Zakona o trgu finančnih instrumentov (ZTFI-1), ki je trenutno v obravnavi v Državnem zboru (EPA: 2597), se je namreč znašla določba, ki uporabo fiduciarnega odvetniškega računa vrednostnih papirjev za izvedbo skupnih prodaj oziroma nakupov vrednostnih papirjev po novem (v manj kot letu dni) še dodatno - zdaj tudi časovno - omejuje, in sicer zgolj na šest mesecev (deseti odstavek 296. člena predloga ZTFI-1).**

Nimamo nikakršnih dvomov, da se je ta določba v predlogu ZTFI-1 znašla na iniciativo ATVP. Sila nenavadno bi namreč bilo, da bi Vlada RS sama od sebe trdila, da je **postopke skupnih prodaj ali nakupov vrednostnih papirjev mogoče skrbno in profesionalno izpeljati v manj kot 6 mesecih, ko vendar po drugi strani npr. zatrjuje, da za maksimizacijo kupnine od prodaje NLB d.d. v korist vseh davkoplačevalcev potrebuje več časa od že dosedanjih dobrih 4 let, odkar je privolila v zavezo prodaje ter zato Evropsko komisijo prosi za podaljšanje roka!** Vlada RS torej razume, da delnic ni mogoče prodajati v časovni stiski, brez izjemno škodljivih učinkov za prodajalce – kako torej lahko po drugi strani **zahteva, naj mali delničarji svoje delnice prodajajo v naglici, torej bistveno pod optimalno ceno?!** Od tega imajo lahko koristi samo finančni veleposredniki.

Še dodatno ne gre prezreti, da se z novim poskusom uničenja malih delničarjev mudi tako zelo, da **v predlogu ZTFI-1 ni predvidena niti prehodna določba, po kateri bi šestmesečni rok začel teči šele z uveljavitvijo zakona, temveč naj bi ta rok očitno tekel že retroaktivno!?**

V VZMD najnovejši poizkus AVTP ocenjujemo za docela neprimerne tudi iz razloga, ker se **ATVP očitno zaveda arbitrarnosti svojega ravnanja in tokrat – za razliko od prejšnjih poizkusov – sploh ne ponuja nobene obrazložitve**. V obrazložitvi k 296. členu predloga ZTFI-1 namreč piše zgolj: »Člen opredeljuje račun strank in račun gospodarjenja ter načina poslovanja prek obeh računov.« Kot da predmet tega člena ne bi bili tudi fiduciarni odvetniški in notarski računi ter še posebej, kot da se predmet tega člena ne bi **korenito spreminjal v primerjavi s sedaj veljavnim 255. členom ZTFI!** Pomanjkanje slehernih strokovnih argumentov za tako spremembo je toliko bolj očitno, če si predočimo izjemno nizko likvidnost na Ljubljanski borzi ter dejstvo, da so predmet skupne prodaje v številnih primerih lahko tudi vrednostni papirji, ki na borzi sploh ne kotirajo (netržni vrednostni papirji). Ti so v primerjavi s tržnimi vrednostnimi papirji še toliko manj likvidni. Pričakovali bi, da vsaj ATVP pozna realno stanje na slovenskem kapitalskem trgu, pa očitno temu ni tako.

Očitno obstaja močan zakulisni interes po onemogočanju VZMD preko nenehnih sprememb zakonodaje. V kolikor je **VZMD tak trn v peti finančni »elitam«, zakaj ATVP enostavno ne predlaga zakona o prepovedi VZMD, saj pravni sistem Republike Slovenije z nenehnimi spremembami zlorablja že sedaj!**

Apeliramo na vas, cenjene poslance Državnega zbora RS, da predlagane nove drakonske omejitve, usmerjene **samo zoper domače male delničarje, ne pa tudi zoper mednarodne finančne veleposrednike, ne podprete ter zato sprejmete naslednji amandma:**

V desetem odstavku 296. člena predloga ZTFI-1 se črta besedilo: »in se nematerializirani vrednostni papirji ne vodijo na fiduciarnem računu več kot šest mesecev«.

Če pa bi kljub vsem naštetim argumentom menili, da je imetništvo vrednostnih papirjev na odvetniškem fiduciarnem računu potrebno časovno omejiti, nam dovolite apel, da **besedilo desetega odstavka 296. člena predloga ZTFI spremenite vsaj na način, da določite razumni rok 3 let** (kar je npr. še vedno bistveno manj od trajanja postopka prodaje NLB!) ter v izogib retroaktivni veljavi začetek teka roka vežete na uveljavitev ZTFI-1:

V desetem odstavku 296. člena predloga ZTFI-1 se besedilo »šest mesecev« nadomesti z besedilom »tri leta«.

V predlogu ZTFI-1 se doda prehodna določba: »Rok iz desetega odstavka 296. člena začne teči z uveljavitvijo tega zakona.«

Za dodatna pojasnila in dokumentacijo smo vam s strokovnimi sodelavci VZMD na razpolago in se bomo z veseljem odzvali cenjeni priložnosti oz. vabilu na **sestane, kjer bi lahko predlog novele ZTFI-1, argumente in predloge VZMD ter vse okoliščine s tem v zvezi še podrobneje obravnavali.**

S spoštovanjem,

mag. Kristjan Verbič
Predsednik VZMD

